

15

НАУКОВИЙ ВІСНИК

№ 21

ЛУГАНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ: «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ»

Луганськ
2010

УДК 631.5/9(06)+636(06)

Науковий вісник Луганського національного аграрного університету. Серія: „Сільськогосподарські науки”// Ред. В.Г. Ткаченко. – Луганськ: “Елтон-2”, 2010, – № 21. – 244 с.

До вісника наукових праць вміщено результати наукових досліджень з проблем сільськогосподарських наук, які проводилися вченими, аспірантами та співробітниками Луганського національного аграрного університету та інших вузів і науково-дослідних установ.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – ректор університету, доктор економічних наук, професор **Ткаченко В.Г.**

Заступник відповідального редактора – проректор з наукової роботи, доктор с.-г. наук, професор **Чертков Д.Д.**

Технічний секретар – **Соколова Л.І.**

Галузь науки – “Сільськогосподарські науки”:

Голова – **Кірпічєв І.В.**, доктор с.-г. наук, професор Луганського НАУ;

Заступник голови – **Ліннік В.С.** – доктор с.-г. наук, професор Луганського НАУ;

Відповідальний секретар і відповідальний за випуск вісника – **Губарєв А.А.**, канд. с.-г. наук, доцент Луганського НАУ;

Члени редакційної колегії:

Вакуленко І.С. – доктор с.-г. наук, завідувач лабораторії хутрового звірівництва і кролівництва ІТ УААН, м. Харків;

Драніщєв М.І. – доктор с.-г. наук, професор Луганського НАУ;

Єфименко М.Я. – доктор с.-г. наук, член-кореспондент НААН, заступник директора інституту розведення та генетики тварин НААН, с. Чубинське;

Конопля М.І. – доктор с.-г. наук, професор Луганського НПУ, м. Луганськ;

Афанасенко В. Ю. – кандидат с.-г. наук, доцент Луганського НАУ, декан біолого-технологічного факультету Луганського НАУ;

Денисенко А. І. – кандидат с.-г. наук, доцент Луганського НАУ, декан агрономічного факультету Луганського НАУ;

Котенджи Г.П. – доктор с.-г. наук, професор Сумського НАУ, м. Суми;

Кочетков В.С. – кандидат с.-г. наук, професор Луганського НАУ;

Ліннік В.С. – доктор с.-г. наук, професор Луганського НАУ;

Рубан С.Ю. – доктор с.-г. наук, член-кореспондент НААН, академік-секретар НААН, м. Київ;

Торба А.І. – доктор с.-г. наук, професор Луганського НАУ;

Чертков Д.Д. – доктор с.-г. наук, професор Луганського НАУ;

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 15233-3805Р від 15 травня 2009 р.

Друкується за рішенням Вченої ради Луганського НАУ.

Науковий вісник включений до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт (з постанови президії ВАК України від 1 липня 2010 р., № 1 – 05/5).

УДК 636. 22/28.082.033

Л.О. Стріха

ЗМІНА РОСТУ БУГАЙЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ПІД ВПЛИВОМ ТРИВАЛОСТІ ЛАКТАЦІЇ МАТЕРІВ¹

Миколаївський державний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

Серед інших факторів, які певним чином зумовлюють онтогенетичний розвиток тварин можна назвати й такий, як тривалість лактаційної діяльності корів. Не викликає сумніву той факт, що у неонатальний період під впливом спадковості та стану материнського організму формуються особливості будови тіла тварини, її фізіологічні функції та потенційні можливості продуктивності. Слід врахувати, що під час розвитку плода корова лактує і тим самим збільшується загальна напруженість тварини [1].

Секреторна функція молочної залози тісно пов'язана з діяльністю всього організму, особливо нервовою і травною системами, органами кровообігу і залозами внутрішньої секреції. Лактація супроводжується інтенсивним обміном речовин і вимагає великого напруження всіх фізіологічних функцій організму корови [1]. Тому тривалість лактування, під час якого й відбувається ембріональний розвиток бичка може впливати на його ріст і розвиток в постембріональний період.

Матеріал та методи досліджень

Дослідження проводили на 83 бугайцях української червоної молочної породи в племзаводі ПОК "Зоря" Херсонської області.

Ретроспективні дослідження поведились за матеріалами племінного і зоотехнічного обліку. Живу масу бугайців визначали за датами щомісячних зважувань методом лівійної інтерполяції на "ювілейну" дату. Одержані дані опрацьовували біометрично за методами М.О.Плохінського [2].

Результати та обговорення

За даними живої маси бугайців при народженні та в різні періоди їх вирощування встановлено деяку перевагу тварин, народжених коровами з оптимальною тривалістю лактаційного періоду (табл. 1). У 18-місячному віці вони переважають бугайців від матерів з вкороченою та подовженою лактацією. Майже в усі вікові періоди для них характерна й вища інтенсивність росту, за винятком періоду 3-6 міс. (табл. 2).

Таблиця 1

Зміна живої маси (кг) бугайців української червоної молочної породи

залежно від тривалості лактації матерів, $\bar{X} \pm Sx$

Тривалість лактації матерів, днів		n	Вік бугайців, міс.						
			при народженні	3	6	9	12	15	18
Коротка	263-290	15	31,7 ±0,46	85,3 ±2,23	146,4 ±5,05	226,5 ±6,11	304,9 ±7,43	379,2 ±6,71	458,5 ±4,65
Оптимальна	291-366	53	30,5 ±0,31	82,1 ±0,86	143,9 ±1,96	224,5 ±2,28	306,3 ±3,07	386,1 ±3,36	468,7 ±2,02*
Довга	367-440	15	32,3 ±1,17	83,7 ±2,26	143,5 ±4,42	222,1 ±4,71	302,8 ±6,03	383,6 ±7,43	465,1 ±7,25

Різниця за даними приростів живої маси в період 15-18 міс. склала 45,9 г (P>0,95) порівняно з бугайцями від матерів з короткою лактацією.

Більш детальну характеристику інтенсивності та напруженості ростових змін, які відбуваються в молодих тварин протягом їх вирощування, одержуємо на

1-Рецензент: Рубан С. Ю.

підставі параметрів ВП, Δt , I_p , I_n .

Таблиця 2

Середньодобові прирости (г) бугайців української червоної молочної породи залежно від тривалості лактації матерів, $\bar{X} \pm S_x$

Тривалість лактації матерів, днів		n	Вікові періоди бугайців, міс.					
			0-3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18
Коротка	263-290	15	596,4 ±27,42	711,9 ±36,56	856,4 ±33,32	871,3 ±26,79	848,4 ±19,36	880,9 ±15,78
Оптимальна	291-366	53	651,9 ±10,23***	686,3 ±14,45	896,2 ±16,52	908,2 ±15,34	877,4 ±11,56	926,8 ±10,67*
Довга	367-440	15	571,8 ±17,79	663,8 ±31,50	873,9 ±36,67	896,6 ±28,11	876,4 ±11,40	904,9 ±13,24

Порівняльний аналіз даних таблиці 3 показав, що за відносним приростом в період 0-3-6 міс. перевагу мають бугайці від матерів з подовженим лактаційним періодом. В наступні періоди (3-6-9 міс. і 6-9-12

міс.) кращими показниками ВП характеризуються бугайці від корів-матерів з оптимальною тривалістю лактації. Різниця відповідно склала 0,019 ($P>0,95$) і 0,036 ($P>0,99$).

Таблиця 3

Параметри оцінки інтенсивності росту бугайців української червоної молочної породи залежно від тривалості лактації матерів, $\bar{X} \pm S_x$

Тривалість лактації матерів	n	Показники росту бугайців за періодами				
		0-3-6 міс.	3-6-9 міс.	6-9-12 міс.	9-12-15 міс.	12-15-18 міс.
Відносний приріст (ВП)						
Коротка	15	1,263±0,0201	0,906±0,0121	0,716±0,0260	0,523±0,0075	0,410±0,0088
Оптимальна	53	1,277±0,0097	0,928±0,0070*	0,723±0,0091**	0,528±0,0057	0,417±0,0043
Довга	15	1,292±0,0095	0,909±0,0054	0,687±0,0092	0,516±0,0103	0,419±0,0116
Інтенсивність формування живої маси (Δt)						
Коротка	15	0,364±0,0203	0,091±0,0357	0,125±0,0176	0,083±0,0084	0,035±0,0025
Оптимальна	53	0,362±0,0142	0,102±0,0128	0,130±0,0081*	0,081±0,0056	0,035±0,0034
Довга	15	0,351±0,0144	0,138±0,0132	0,113±0,0080	0,063±0,0081	0,038±0,0029
Індекс рівномірності росту (I_p)						
Коротка	15	0,454±0,0171	0,717±0,0303	0,807±0,0204	0,806±0,0145	0,835±0,0171
Оптимальна	53	0,466±0,0084	0,721±0,0137	0,798±0,0112	0,829±0,0092	0,867±0,0102
Довга	15	0,490±0,0182*	0,705±0,0139	0,787±0,0168	0,819±0,0091	0,858±0,0107
Індекс напруги росту (I_n)						
Коротка	15	0,181±0,0108	0,078±0,0061	0,155±0,0202	0,139±0,0205	0,074±0,0054
Оптимальна	53	0,171±0,0072	0,091±0,0103	0,163±0,0094	0,138±0,0096	0,075±0,0062
Довга	15	0,189±0,0075	0,127±0,0110***	0,143±0,0098	0,109±0,0153	0,081±0,0059

Встановлено, що висока інтенсивність формування живої маси у тварин супроводжується одночасно і більшою напруженістю росту. Ця закономірність досить чітко прослідковується у бугайців, одержаних від матерів з подовженою тривалістю лактації (період 3-6-9 міс.) і у бугайців

від корів-матерів з оптимальною лактацією (період 6-9-12 міс.).

Щодо індексу рівномірності росту, то вище його значення у бугайців від матерів з довгою лактацією (період 0-3-6 міс.), а потім, в більшості випадків, перевага спостерігається у бугайців, наро-

джених матерями з оптимальною тривалістю лактації.

Особливості формування м'ясної продуктивності у бугайців української червоної молочної породи під впливом тривалості лактації їх матерів визначені й з врахуванням материнської та батьківської спадковості.

Встановлено, що перевагу за живою масою у віці 18 міс. мали бугайці, які походили від англєрських корів з подовженою лактацією. Різниця склала 30,0 кг ($P > 0,999$) порівняно з бугайцями від англєризаних червоних степових корів-матерів аналогічної тривалості лактації.

Дещо інша тенденція виявлена в зміні живої маси молодняку протягом його вирощування з врахуванням батьківської спадковості. Так, в період раннього онтогенезу (від народження і до 3-місячного віку) перевагу за живою масою мали бугайці генотипу 50-75% Г, матерями яких були корови з короткою тривалістю лактаційного періоду. У віці 6, 9 і 12 місяців вищою живою масою характеризувалися бугайці генотипу <50% Г, матері яких мали подовжену лактацію. І у віці 15 і 18 місяців за живою масою переважали бугайці генотипу >75% Г, які походили від матерів з оптимальною тривалістю лактації.

Встановлено відмінності за інтенсивністю росту бугайців, які відрізняються за материнською та батьківською спадковістю і походять від корів з різною тривалістю лактаційного періоду.

Висновки

1. Тривалість лактації корів-матерів впливає на інтенсивність росту бугайців української червоної молочної породи у період від народження до 18 місяців.
2. Бугайці, народжені коровами з оптимальною тривалістю лактаційного періоду при народженні та в різні періоди їх вирощування до 18-місячного віку переважають бугайців від матерів з вкороченою та подовженою лактацією.

Література

1. Засуха Т. В. Розведення сільськогосподарських тварин з основами спеціальної зоотехнії / Т. В. Засуха, М. В. Зубець, Й. З. Сірацький [та ін.]. — К. : Аграрна наука, 1999. — С. 29-187.
2. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников. — М.: Колос, 1969. — 256 с.

Вищою інтенсивністю росту в період від народження і до 6-місячного віку характеризуються бугайці від англєрських корів з подовженою лактацією.

В наступні вікові періоди, за винятком періоду 6-9 міс., кращими за середньодобовими приростами були тварини, матерями яких є англєрські корови з оптимальною тривалістю лактації. І лише в період 6-9 міс. найвищим середньодобовим приростом відрізняються бугайці від англєрських корів-матерів, але з короткою тривалістю лактаційного періоду.

Високим показником індексу Δt характерні й більші значення індексу напруги росту. І навпаки, меншим показником індексу Δt відповідають і нижчі значення індексу I_n . Так, в період 6-9-12 міс. вищою інтенсивністю формування живої маси характеризуються бугайці генотипу 50-75% Г, матері яких мають оптимальну тривалість лактації. Відповідно у них і більший індекс напруги росту. Тоді, як бугайці від матерів аналогічної тривалості лактації, але генотипів <50% Г і >70% Г відрізнялися меншою інтенсивністю формування живої маси і відповідно нижчими показниками індексів напруги росту.

Аналогічна тенденція встановлена і в наступні періоди, а саме 9-12-15 міс. і 12-15-18 міс. у тварин генотипу <50% Г від корів з короткою лактацією і бугайців генотипу >75% Г від корів з оптимальною та подовженою тривалістю лактації.

25	Ліскович В. А., Головатюк А. А., Коваль А. І. ВПЛИВ РЕЖИМІВ ГОДІВЛІ ТЕЛИЦЬ НА ЇХ ПРОДУКТИВНІСТЬ	
26	Лисенко П. О., Коваленко В. М. ОЦІНКА ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНОМАТОК ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ НАПРЯМКІВ ПРОДУКТИВНОСТІ	105
27	Любінський О. І., Шулик В. В., Ячник Р. В., Калинка А. К. СЕЛЕКЦІЙНА ОЦІНКА КОРІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ЗА ЕКСТЕР'ЄРНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ ТА ТРИВАЛІСТЮ ГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ	108
28	Муляр Ю. О. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРНИХ ЯКОСТЕЙ СОБАК ПОРОДИ НІМЕЦЬКА ВІВЧАРКА	111
29	Оннщенко О. С., Каца Г. Д. ВІКОВА ДИНАМІКА ІМУНОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ КРОВІ ЖЕРЕБЧИКІВ НОВООЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ВАГОВОЗНОЇ ПОРОДИ	115
30	Панченко О. В., Коваленко М. Є. ВПЛИВ СПОСОБІВ ЗИМІВЛІ БДЖОЛИНИХ СІМЕЙ НА ВЕСНЯНИЙ ЇХ РОЗВИТОК І МЕДОВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ	119
31	Піддубна Л. М., Гунтік Д. М. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ КОРІВ МОЛОЧНОГО СТАДА НА КОНСТИТУЦІЙНІ ТИПИ ЗА ЩІЛЬНІСТЮ ТІЛА	122
32	Підпала Т. В., Попенко А. А. СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНІ ПАРАМЕТРИ ПРОДУКТИВНОСТІ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ	127
33	Піщан С. Г., Литвищенко Л. О., Піщан І. С. ФІЗІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗМУ ЛАКТУЮЧИХ КОРІВ ЗА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЇХ ЕКСПЛУАТАЦІЇ	132
34	Похил В. І., Похил О. М. ГУСТОТА ТА ДІАМЕТР ВОЛОСЯНИХ ФОЛІКУЛІВ ОВЕЦЬ АСКАНІЙСЬКОЇ М'ЯСО-ВОВНОВОЇ ПОРОДИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ТИПУ ТА ЇЇ ПОМІСЕЙ З ПОРОДОЮ ОЛІБС	137
35	Походня Г. А., Губарев А. А., Чертков Б. Д., Чертков Д. Д. ВПЛИВ УМОВ УТРИМАННЯ НА РІСТ І РОЗВИТОК МОЛОДНЯКА СВИНЕЙ	145
36	Пустова Н. В., Загородня Н. О. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ЗБЕРІГАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ВЕРШКОВОГО МАСЛА	149
37	Рикунова К. С. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ПОРОСЯТ-СИСУНІВ В УМОВАХ МАЛОВИТРАТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ	153
38	Савчук О. В., Наумочкіна А. В., Нестеренко В. В. ОЦІНКА ПРИСТОСОВАНОСТІ КОРІВ ДО ТЕХНОЛОГІЧНИХ УМОВ СЕРЕДОВИЩА	157
39	Салогуб А. М. ФОРМУВАННЯ ЕКСТЕР'ЄРУ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ	160
40	Сметанкіна В. Г., Очеретін О. О. МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ І ЯКІСНИЙ СКЛАД МОЛОКА ОВЕЦЬ РІЗНИХ ПОРІД	163
41	Ставецька Р. В., Рудик І. А. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БУГАЇВ-ПЛІДНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНИХ ПОРІД РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ	169
42	Стріха Л. О. ЗМІНА РОСТУ БУГАЙЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ПІД ВПЛИВОМ ТРИВАЛОСТІ ЛАКТАЦІЇ МАТЕРІВ	172
43	Ткачова І. В. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ КОНЬАРСТВА В УКРАЇНІ	178
44	Хмельничий Л. М., Супрун І. О. ОЦІНКА КОРІВ-ПЕРВІСТОК УКРАЇНСЬКИХ ЧЕРВОНО-ТА ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНИХ ПОРІД ЗА ЄМНІСТЮ ВИМЕНІ	181
45	Чернадчук Ж. В. ФОРМУВАННЯ ПОПИТУ М'ЯСА СВИНЕЙ ТА АНАЛІЗ КАНАЛІВ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	187
46	Черненко О. М., Пришедько В. М. ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ ТІЛА БУГАЇВ-ПЛІДНИКІВ РІЗНОГО РІВНЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ	189
47	Чертков Б. Д., Оннщенко О. В. СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РАЗЛИЧНЫХ СПОСОБОВ СОДЕРЖАНИЯ СВИНОМАТОК	195
48	Чертков Б. Д., Чертков Д. Д., Криця Я. П., Гарська Н. О., Яковенко О. Ю. СПОСІБ ФІКСОВАНОЇ ГОДІВЛІ СВИНОМАТОК В ЦЕХУ ВІДТВОРЕННЯ	199
49	Чертков Д. Д., Криця Я. П., Чертков Б. Д., Гарська Н. О., Гаранович І. І. СПОСІБ ВІДБОРУ СВИНОМАТОК ДЛЯ ЗАПЛІДНЕННЯ В ЦЕХУ ВІДТВОРЕННЯ	202
50	Яковенко О. Ю. ВПЛИВ РІВНЯ ГОДУВАННЯ НА ВІДТВОРНІ ТА РЕПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК	205
	РЕЗЮМЕ	208
		211